

Posudek na diplomovou práci

Autor/ka práce: Kristýna Kunovská

Název práce: Non-Compliance with International Norms – The Geneva Conventions of 1949 and the Vietnam War

Obor/Rok: Mezinárodní vztahy, 2022/2023

Autor posudku (oponent): Jan Karlas

Kritéria	Definice	Max. bodů	Získané body
Hlavní kritéria			
	Výzkumná otázka, formulace problému	10	8
	Teoretický konceptuální rámec	30	20
	Metodologie, analýza argumentace	40	25
<i>Celkem</i>		80	53
Vedlejší kritéria			
	Zdroje	10	7
	Styl	5	3
	Formální kritéria	5	3
<i>Celkem</i>		20	13
CELKEM		100	66

Slovní hodnocení:

Hlavní kritéria:

Práce se zabývá velmi zajímavým tématem: (ne)dodržováním ((ne)kompliancí) vybraných aktérů s ustanoveními Ženevských úmluv z roku 1949 v průběhu Války ve Vietnamu (VvV). Vybranými aktéry jsou Jižní Vietnam, Národní fronta osvobození Jižního Vietnamu (Vietkong), Severní Vietnam a USA. Autorka formuluje teoretický rámec, který se zaměřuje na tři typy vysvětlení: 1) faktory na úrovni států/aktérů, 2) faktory týkajícími se mezinárodního společenství, a 3) faktory souvisejícími se strukturální rovinou. Práce dochází k závěru, že důvodem k nekomplianci byly faktory náležící do všech tří skupin.

Oceňuji zaměření práce, také snahu vytvořit teoretický rámec a aplikovat ho. Přes určitá pozitiva má práce podle mě čtyři základní slabiny, na které se zaměřím ve zbývajících částech posudku.

1) Obsah teoretického rámce a hypotéz

Po teoretické stránce přistupuje autorka k tématu standardně. Existující výzkum kompliance vskutku často rozlišuje mezi několika úrovněmi analýzy, které mohou být tvořeny faktory týkajícími se států a mezinárodního systému. Problémem však je, že ač je výchozí teoretické schéma relevantní, práce nedostatečně konkretizuje jednotlivé vysvětlující faktory.

Rovina států: Práce dobře míří k rozlišení zájmu států smlouvy dodržovat a jejich schopnosti je dodržovat, ale pracuje s tímto rozlišením jen mhlavě. V souvislosti s kapacitami autorka vhodně odkazuje na práci manželů Chayesových. Nevyužívá ji ale příliš pro konkretizaci vlivu nedostatku kapacit, tento vliv je pouze konstatován jako možnost bez patřičného zdůvodnění. Z uvedené práce si autorka bere i důraz na nejasnost (ambiguity) smluv. To ale není faktor, který by se nacházel na úrovni státu, je to charakteristika smluv, a patřila by tedy na systémovou rovinu! Pro vymezení zájmů, definovaných na základě cost/benefit analýzy, je vhodně zvolena Guzmanova práce. Práce nejprve znovu hovoří o vazbě zájmů na nejasnost smluv jako charakteristiku smluv, následně pak o mocenských, bezpečnostních a ekonomických zájmech, aniž by tyto zájmy ale byly nějak konkretizovány. S pomocí Guzmána také práce vztahuje zájem na komplianci k významu, kterou pro aktéra má jeho reputace, a také k očekávání, že ostatní aktéři budou ustanovení reciprocně dodržovat. Každá teze je však definována stručně, jednou nebo dvěma větami, bez patřičného vysvětlení a rozvedení.

Rovina mezinárodního společenství: Na této úrovni práce zdůrazňuje normy. Zdá se tedy, že směřuje k argumentu, že smlouvy budou dodržovány tehdy, pokud se jejich ustanovení stanou intersubjektivně sdílenými normami (o tom svědčí i odkazy na práci Finnemore a Sikkink). Teze ale není jasně artikulována. Závěr sekce zmiňuje vliv časté absence donucení, opět bez podrobnějšího rozvedení (do jisté míry se tento argument objevil již na konci první sekce týkající se roviny států, ačkoliv tam nepatří).

Strukturální rovina: zde se autorka naplno dostává k tezi naznačené už v předchozích dvou sekcích, soustředící se na roli donucení a jeho absence. Nicméně v sekci nenacházím konkrétní hypotézy, které by formulovaly vazbu mezi donucením (jeho absencí) a ne/kompliancí.

Celkově: teoretický rámec do určité míry reflektuje stávající literaturu, zmiňuje relevantní vysvětlující faktory. Vliv těchto faktorů ale není dostatečně specifikován a vysvětlen. Příznačné je, že práce formuluje jen jednu obecnou hypotézu (že všechny tři roviny budou důležité), nikoliv konkrétní hypotézy týkající se jednotlivých faktorů. Navíc odlišení roviny mezinárodního společenství a strukturální roviny nedává v pojetí práce příliš smysl, v obou případech jde o rovinu mezinárodního systému, a obě roviny se soustřeďují na faktor donucení (jak vyplývá ještě výrazněji v empirické části).

2) Analýza nekompliance aktérů ve VvV

Značným problémem je, že míra nekompliance čtyř zvolených aktérů ve VvV není v práci dostatečně popsána. Autorka ji v podstatě jen předpokládá. Z historické evidence víme, že k nekomplianci nepochybně došlo, ale je naprosto namístě očekávat od předložené práce, že podrobněji popíše, jaká konkrétní ustanovení Ženevských úmluv zvolení aktéři přesně nedodržovali. Práce však jen ve dvou krátkých odstavcích (!) na str. 29 a 30 konstatuje, že ustanovení se nedodržovala, bez podrobnější a delší specifikace.

Po pravdě řečeno, také úvodní rozbor toho, co vlastně ustanovení aktérům přikazovala, do značné míry chybí. Podle mého názoru práce ani dostatečně nepřibližuje klíčová ustanovení, která měli aktéři dodržovat.

3) Analýza příčin nekompliance

Dva předchozí nedostatky potom přirozeně vedou ke třetímu: jelikož vysvětlující faktory nejsou dostatečně specifikovány, a jelikož není v práci popsáno, do jaké míry jednotliví aktéři ustanovení Ženevských úmluv nedodržovali, nelze pak ani konkrétněji otestovat vliv jednotlivých vysvětlujících faktorů.

Rovina států: autorka se opět vrací k nejasnosti ustanovení, ale to, jak bylo uvedeno, není faktor týkající se zájmů a kapacit aktérů. Dále práce konstatuje, že úmluvy nebyly dodržovány proto, že aktéři měli silný zájem na vítězství v konfliktu. Samozřejmě, ale v takto základní podobě je toto konstatování příliš banální. Stranou zcela zůstala diskuse možného vlivu kapacit, přitom např. výzkum Wada Cola zajímavě ukazuje, že nedostatek kapacit exekutiv pro kontrolu ozbrojených složek může vést k porušování lidských práv ze strany těchto složek. Autorka mohla podobně diskutovat, do jaké míry neschopnost vlád kontrolovat chování jednotek na bojištích mohla vést k porušování úmluv. Zajímavý je nicméně bod o reciprocitě: že aktéři porušovali úmluvy proto, že nemohli očekávat, že jejich protějšky je budou dodržovat. Tento bod by stál za podrobnější analýzu.

Rovina mezinárodního společenství: V empirické analýze se autorka příliš nevěnuje normám, které byly akcentovány v teoretické sekci, ale spíše jen donucení ze strany mezinárodního společenství. Nicméně pouze zde konstatuje, že k porušení Ženevských úmluv mohlo dojít proto, že mezinárodní společenství uvedené aktéry nedonutilo Úmluvy dodržovat. Samozřejmě, ale opět jde o poněkud banální zjištění. Jak reálně v situaci Studené války, zablokované Rady bezpečnosti OSN, mohlo společenství donutit aktéry (včetně USA) ustanovení dodržovat? Práce zde nepřichází s odhalením relevantního vysvětlení, spíše se jedná o popis kontextu situace. Pokud jde o ICRC, těžko mohl reálně aktéry donutit chovat se jinak, neměl žádnou reálnou moc tohoto dosáhnout, a opět tedy nemůžeme absenci jeho jednání nebo vlivu považovat za příčinu porušování ustanovení. A nakonec to, že aktéři normy nedodržovali, je pochopitelně a priori důkazem toho, že normy nebyly internalizovány, ale to víme již od počátku práce (je to její výchozí bod).

Strukturální rovina: V této části práce popisuje skutečnost, že Ženevské úmluvy nedisponovaly reálně fungujícími donucovacími mechanismy, a proto je aktéři mohli porušovat.

Celkově: práce tedy identifikuje určité příčiny nekompliance. V zásadě však říká, že aktéři úmluvy nedodržovali, protože chtěli v konfliktu za každou cenu zvítězit (mocenské a bezpečnostní zájmy) a mezinárodní společenství jim v porušování nezabránilo. To je samozřejmě pravda: nicméně se domnívám, že práce tímto způsobem konstatuje zjevný fakt, spíše než že by předkládala nějakou objevnou empirickou analýzu.

4) Práce s literaturou

Za čtvrtý velký problém pak považuji práci s literaturou. Autorka se zaměřila téměř výhradně na práce zabývající se problémem z právního hlediska. Pro posouzení platnosti různých vysvětlení by ale potřebovala využít i větší počet prací zabývajících se VvV jako takovou, zájmy vybraných států, politickou situací v nich.

**FAKULTA
SOCIÁLNÍCH VĚD**
Univerzita Karlova

Vedlejší kritéria:

Před samotným úvodem je nelogicky zařazena krátká sekce Methodology and Research Target.

Celkové hodnocení:

Klady práce – zajímavé téma a práce s relevantní teoretickou literaturou.

Slabé stránky – příliš povrchní vymezení jednotlivých vysvětlujících faktorů; nejasná odlišnost druhé a třetí roviny vysvětlujících faktorů (obě jsou primárně o donucení a jeho absenci); chybí podrobný rozbor ustanovení Ženevských úmluv relevantních pro VvV; chybí podrobný rozboru toho, jaká ustanovení Ženevských úmluv jednotliví aktéři porušovali a jak; absence průkazného posouzení vlivu jednotlivých faktorů; nedostatek práce s politologickou a faktografickou literaturou.

Výsledná známka:

C-D

Podpis: